

Cella Serghi

PÂNZA
DE PĂIANJEN

Cuvânt-înainte de Ioana Revnic

CORINT
BOOKS

I

Camera în care mă trezesc e salonul. Din mobila de altădată au rămas doar scaunele tapisate cu mătase și două fotolii la fel. Altădată erau îmbrăcate în huse. Divanul pe care lenevesc acum, aproape până la ora prânzului, nu exista, iar eu nu aveam voie să lenevesc.

În locul pianului stătea altădată pianina; pe ea, aceleași fotografii de oameni bătrâni, bunicii mei, pe care nu i-am văzut niciodată, și un copil gol, întins pe o blană, fratele meu, pe care nu l-am cunoscut nicicând. Deși mobila a rămas aceeași, ca și cele mai multe tablouri – unul reprezintă garoafe și e iscălit Marie, altul, margarete, e semnat Eugenia, o Veneție fadă, pe care, într-un colț, scrie oblic: „Souvenir de la pension, Rodica” – și eu, pe vremea când eram ca un adevărat pui de chinezoaică, înțepenită într-un costum național oltenesc – totuși, odaia asta nu mai seamănă deloc cu salonul de odinioară, când doamnele cu voaletele ridicate numai până sub nas, atât cât să poată băga în gură lingurița de dulceață, mă întrebau: „Ilinco, spune tu frumos, cum te cheamă?” sau „Pe cine iubești tu mai mult, Ilinco, pe mama sau pe tata?”.

Teracota înaltă, sculptată minuțios, a fost înlocuită cu una joasă, largă, de plăci lucioase albastre. Albastre sunt și draperiile grele de catifea, și covorul adânc de pe jos. Tapetul e de culoarea aurului vechi, ca și ramele tablourilor, printre care acum, atârână un Balcic de Tonitza, o turcoaică de Iser și o schiță de Petre Barbu: capătul digului Mangaliei. Mi-a dat-o Diana după bacalaureat, deși era lucrul la care cred că ținea cel mai mult pe lumea asta. Sau poate tocmai de aceea.

— E unsprezece jumătate, Ilinco. Scoală-te, dragă! Se aude prin ușă vocea mamei, cu un „dragă” arțagos, ca în toate zilele.

Marioara mi-a adus un plic, pe care era adresa mea, cu numele scris greșit, Elena în loc de Ilinca Dima. Un plic de hârtie cartonată, nelipit. Înăuntru, o invitație: „Pictorul Petre Barbu vă roagă să onorați cu prezența dumneavoastră vernisajul expoziției”...

Am rămas în picioare, uluită. De unde știe Petre Barbu că exist și, dacă i-a pomenit cumva Diana de mine pe vremea întâlnirii lor la Mangalia, cum de-și mai amintea, fie și greșindu-mi numele. Citesc și recitesc nedumerită: „Vineri, 15 martie, ora 12”. Oare azi e vineri?

Am vrut să iau ziarul să văd în câte avem, dar, zăpăcită, m-am repezit la fereastră. Ploua mărunț. Mi-am făcut socoteala că, în douăzeci de minute, mă pot îmbrăca și, cu un taxi, pot ajunge la timp. (Abia mai târziu mi-am dat seama că la un vernisaj nu e necesar să fii punctual ca la gară.)

Am lăsat-o pe mama buimacă. E întâia dată când mă îmbrac atât de repede și izbutesc să ies în oraș înaintea prânzului. Îl voi cunoaște pe Petre Barbu în sfârșit. Îl voi vedea, după ce ani de zile l-am gândit în chip și fel. Sunt tulburată de parcă eu aș fi îndrăgostită de el, și nu Diana. Desigur că a primit și ea o invitație...

Ploaia se întetise. În stație, niciun taxi. Abia la jumătatea drumului, o mașină, derapând brusc, s-a oprit în fața mea. M-am așezat lângă șofer și l-am rugat să meargă repede, cât mai repede. Puțin a lipsit să ne ciocnim. Geamurile erau acoperite cu picături care se scurgeau pe parbriz. Nu știam unde suntem. În față, curățitorul dădea picăturile de-o parte și de alta și un triunghi de geam rămânea mereu neted. Mă gândeam cu emoție că am să-l cunosc în sfârșit. Petre Barbu...

Pentru mine, Petre Barbu e aproape un personaj de roman. Nu l-am văzut niciodată, dar știu cum vorbește, cum se mișcă și de multe ori s-a întâmplat, făcând cunoștință cu cineva, să-mi spun: seamănă cu Petre Barbu. De ce a ocupat atâta loc în gândurile

mele de adolescentă? Poate fiindcă trăiam pe atunci numai din confidențele Diane, și eroul era el, poate fiindcă nu aveam și eu eroul meu, sau poate fiindcă e singurul capitol din viața Diane pe care-l cunosc atât de bine.

A fost mai multă lume decât la orice vernisaj. M-a zăpăcit mulțimea aceea de femei elegante, și, nu știu cum, îmbrăcate de parcă se vorbiseră, cu *tailleur*-uri garnisite cu astrahan sau cu vulpi argintii, cu pălării mici și cu voaletă. Ca de obicei, m-am simțit stingherită. Eu eram în haină de ploaie și basc; pantofii lăsau urme murdare pe parchet.

M-am uitat peste tot să-l găsesc pe Petre Barbu. Deși nu-l văzusem nici măcar într-o fotografie, eram sigură că-l voi recunoaște oricând. În înghesuială, o căutam pe Diana, când m-am pomenit în fața Adrianei și a bărbatului ei:

— Ilinco, vii după masă la noi, neapărat?!

I-am privit zăpăcită. Nu înțelegeam ce caută acolo și de ce mă așteptau „neapărat” în după-amiaza aceea.

Petre Barbu nu era nicăieri. Gândul că s-ar fi putut schimba de la imaginea pe care mi-o făurisem din scrisorile Diane în vara când îl cunoscuse la Mangalia nu mi-a trecut prin cap. Fără să vreau, am privit și tablourile. Cele mai multe erau străzi din Marra-kech, ziduri, piațete, oameni cu turbane și șalvari și atâta soare, lumină și căldură, încât cenușiul și ploaia rece de afară m-au uimit ca o realitate în care te trezești brusc dintr-un somn greu.

L-am cunoscut pe Petre Barbu.

Mama mă tot întreabă ce s-a servit după-amiază la ceai la Adriana, ce rochie purta Angela, despre ce s-a mai vorbit. Nu știu ce să-i răspund. Știu numai că l-am cunoscut pe Petre Barbu, că l-am văzut, că mi-a strâns mâna, că am vorbit cu el.

Și când mă gândesc că eram hotărâtă să nu mă duc... (De atâtea ori am hotărât la fel!)

Plecasem cu intenția de a mă duce la croitoreasă, apoi prin magazine, după niște nasturi. Mamei n-aveam să-i spun adevărul ca să nu mă certe că sunt sălbatică și să nu-mi mai enumere toate relațiile pe care le-a rupt din cauza mea. Dar pe bulevard, în dreptul Căii Moșilor (lângă simigieria unde, pe vremuri, mâncam dovleac cu Diana), s-a oprit lângă mine o mașină. Era Angela, care m-a îndemnat să mă urc. Se ducea și ea la Adriana. Aș fi vrut să-i explic că eu am alte treburi, dar cum mașina nu mai putea să stea în punctul acela, am intrat, și până să apuc să nimeresc și eu un cuvânt, șoferul a oprit înaintea statuii Rosetti, în fața casei Adrianei.

Credeam că totul se va întâmpla ca de obicei. Și, într-adevăr la început așa a fost: Angela s-a plâns că i-a plecat bucătăreasa, s-a vorbit despre cură de slăbire, rețete de prăjituri, despre rochii, despre *Schwester*. Adriana a insistat să mai luăm un sendviș, apoi amândouă m-au întrebat în același timp dacă e adevărat că Diana divorțează.

— E adevărat că a prins-o bărbat-su în garsoniera unui licean?

Fără să ridice ochii din puloverul pe care-l împletea cu cârlige, Angela, care știa tot, a completat: „băiatul arhitectului Ion Rădulescu”.

De data asta, Adriana a lăsat lucrul din mână.

— Ștefăniță? Dar e la Paris de câțiva ani; studiază Medicina. Îl cunosc foarte bine... Cu Michette Rădulescu am fost prietenă...

— Ei bine, vara asta Ștefăniță a venit în vacanță. Au trăit în același cort, pe malul mării. Angela dădea amănunte. Adriana asculta, lacomă. Eu am rămas pe gânduri... Ștefăniță, Michette... Adolescența Dianei, vacanțele la Mangalia de care-mi vorbea cu exuberanță și totuși cu acea umbră de melancolie care n-o părăsea. Dar ce rol mai pot juca în viața ei prietenii de atunci... Ce este viața Dianei, de unde își trage forța asta ciudată, seva asta bogată și grăuntele de mister care alimentează nevoia de scandal de atâția ani?...

— Te-am îndispus, Ilinco? Nu-ți place să-ți atingem idolul... Tu știi că și noi am ținut la ea. Nu pot să uit aparițiile ei. Rochia cu pisici... Ții minte, Adriana? La un *gardenparty* a apărut cu o rochie simplă albă dintr-un fel de stofuliță. Foarte strâmtă până în talie, de unde fusta se desfăcea larg și se înfoia. Pe lângă tiv, de jur împrejur, erau brodate cu arnici negru pisici care alergau după un ghem, câte pisici atâtea ghemuri... Și când dansa și se învârtea, rochia se înfoia, și pisicile alergau, nebune, după ghem.

— Ce succes a avut! oftă Adriana. Purta o florentină imensă, cu o panglică neagră de catifea, care atârna pe spate, în chip de „suivez-moi, jeune homme”...

M-am uitat la ceasul de pe mână și m-am ridicat.

— La șapte trebuie să fiu la ora de gimnastică...

În acea clipă s-a deschis ușa și a intrat soțul Adrianei, împreună cu un bărbat care purta un palton sport de păr de cămilă și-și ținea bascul în mână.

— Pictorul Barbu, la al cărui vernisaj am fost azi cu toții, afară de el, mi l-a prezentat soțul Adrianei.

— Ilinca Dima.

Ne-am uitat unul la altul, surprinși. El a zâmbit, și amuzat, și trist.

— Ilinca?

Parcă a intrat ceva din prezența Dianei, din anii de școală.

— V-ați cunoscut la Paris? a întrebat Adriana, intrigată.

— Nu, a răspuns Petre Barbu cu un aer puțin misterios.

Soțul ei a povestit că l-a întâlnit pe Pierrot (Diana îi spunea Petre, și cu câtă dragoste!) ieșind de la frizer. Nu se văzuseră de trei ani.

— Cum de-a primit să vie când i-am spus că nevastă-mea are prietene la ea n-o să înțeleg niciodată. Dar ăsta-i Pierrot, ascuns și complicat...

Nelu, cu obrazul roșu și optimist ca o reclamă de bere, era, de obicei, volubil, voia să anime atmosfera, să facă „antren”.

— Pierrot dragă, scoate-ți haina... Ilinco, ce-i cu tine, ai venit sau pleci? Așa te-am pomenit, nehotărâtă. Fetelor, să vă spun ultima bombă; divorțează Diana Ioanescu.

Angela asculta cu atâta atenție să nu-i scape un cuvânt, că se uita cruciș (cum se uită copiii lacomi la sticla cu lapte).

N-am auzit amănuntele care au urmat. Repetam în gând: „Petre Barbu, Petre Barbu, iată-l în sfârșit, e aici lângă mine” și căutam să-mi amintesc strângerea lui de mână, să mă încredințez că nu visez.

— Faimoasa Diana Slavu! au exclamat Adriana și Angela deodată.

Mi-am luat rămas-bun. Petre Barbu nu-și scosese haina; simțeam că plecarea mea va fi un prilej binevenit pentru el ca să scape de-acolo (îl cunoșteam atât de bine!). Și așa a fost.

Am plecat împreună. În ascensor aș fi vrut să spun ceva, dar, ca de obicei, mi se părea că-ți trebuie curaj ca să întrerupi tăcerea. Îl priveam, zâmbeam. El, tot așa.

Pe stradă, umezeală, ceață. Ne-am oprit o clipă în fața casei.

— Parcă nu mai plouă, a spus, privind cerul. Dumneata încotro ai drum, domnișoară?

— În jos, către Liceul Lazăr.

— Atunci te-nsoțesc, dacă-mi dai voie.

— Bineînțeles.

Ar fi trebuit să iau tramvaiul 14 până la Cișmigiu și apoi pe 7, care urcă pe Uranus, sau o mașină, altfel nu mai puteam ajunge la cursul de gimnastică la timp, dar nu voiam să mă despart de el. Mi-era teamă că, dacă pleacă, îl pierd și aveam să-i pun o întrebare. M-am gândit totdeauna că, dacă l-aș vedea pe acest om măcar un minut în viața mea, l-aș întreba de ce n-a iubit-o pe Diana, cum de n-a iubit-o?!

I-am spus că mă așteptam să-l văd la vernisaj. Mi-a răspuns că nici nu s-a gândit să se ducă. Expoziția i-au aranjat-o niște prieteni, tot ei au trimis și invitațiile. Apoi, cu totul neașteptat:

— Ce mai face Diana?

Trebuia să cobor trotuarul în fața statuii Rosetti. Petre Barbu mi-a apucat brațul și m-a sprijinit la timp ca să nu cad. Până pe trotuarul celălalt, care face colț cu Bulevardul Domniței, circulația era mare și, sub pretext că sunt atentă la mașini și trăsură, am amânat răspunsul pe care-l aștepta. Mi se părea că Petre Barbu seamănă cu cineva. Același zâmbet se ivea într-un colț al gurii, ironic și dezamăgit. Preocuparea acestei asemănări am avut-o poate din primele clipe: același fel de a tăcea și de a vorbi fără să te privească, pentru ca apoi, dintr-o dată, să-și pună asupra ta toată privirea, grea. Aceleași distanțe mari între lucrurile spuse. Și, deodată, nu știu de ce tot în legătură cu Diana, mi-a venit în minte Alex.

— Pe Alex Dobrescu îl cunoașteți?

Spre marea mea mirare, a răspuns:

— Da, suntem prieteni buni, deși nu ne vedem cu anii.

Am crezut că va dori să cunoască rostul întrebării mele, dar, fiindcă tăcea, am spus:

— Semănați foarte mult.

— Și Diana?

— O voi vedea chiar acum, avem oră de gimnastică de la șapte la opt. Nu voi ajunge decât la sfârșitul orei, dar n-are importanță.

Mă simțeam stingherită. Obișnuită să tac în voie în timp ce ceilalți vorbesc, acum, în liniștea care se prelungea, fraza mea mi se părea lungă, nu știam cum să mă opresc, dădeam explicații inutile.

— Tot așa bune prietene sunteți?

M-am făcut că nu înțeleg.

— Cum tot așa?

— În vara aceea, la Mangalia, de câte ori o vedeam pe plajă sau sub cort cu un creion și o hârtie, o întrebam: „Tot Ilincăi îi scrii?” Și ea răspundea: „Tot”. Azi, când am auzit numele dumitale, parcă l-am văzut scris pe plic: Ilinca Dima. Am pus de câteva ori scrisori

la poștă pentru dumneata. Și, după o tăcere: Mă intriga că ți le trimitea „recomandat”. O dată era cât pe-acți să deschid plicul.

L-am privit atât de uimită, încât s-a simțit dator să adauge:

— Eram îndrăgostit de ea...

I-am răspuns, aproape supărată:

— Nu cred.

A zâmbit amuzat.

— Ei, asta-i! și a adăugat: În vara aceea, toată Mangalia roia în jurul ei...

Îmi venea să strig: „Nu-i adevărat, numai ea te-a iubit! Dumneata n-ai iubit-o! Dacă ai fi iubit-o, i-ai fi spus-o și toată viața Dianeii ar fi fost alta”. Totdeauna am crezut asta. Dar bineînțeles că n-am spus nimic. Am băgat de seamă, de altfel, că dacă tac, continuă totdeauna el, după o pauză mai mică sau mai mare.

— Cum mai e Diana? Tot așa de frumoasă?

— E mai frumoasă acum, dar mie-mi plăcea mai mult pe atunci... Dumneata o găseai frumoasă?

— Nu și da, cum să-ți explic? Când o vedeai apărând, ți se părea foarte frumoasă. Când te uitai mai bine, spuneai: nu, nu-i frumoasă, dar „are ceva” și te-ntrebai ce are. E drept că avea și neastâmpărul celor șaisprezece ani. Parcă era o pisică prea mare...

— Așa e și acum...

El a continuat, ca și cum n-ar fi auzit.

— Dar dacă cineva, mai ales o femeie, spunea că, de fapt, nu-i frumoasă îți dădeai seama că e foarte frumoasă. Apoi, ca pentru el: Cel mai frumos păr care l-am văzut vreodată: viu, neliniștit, ca și ea. Schimba nuanța după ore, după vreme. Am vrut de atâtea ori să-l prind în pânzele mele, dar ba era roșcat aprins, ba cenușiu, trist. Apoi, cu interes: Cum îl poartă acum? Tot desfăcut, pe umeri?

— E lung. Îl strânge, așa că atrage mai puțin atenția. Dar când îl desface...

— De ce îl poartă strâns? Păcat! Părul Dianei...

Eram în colțul Căii Victoriei. Trebuia să coborâm trotuarul și să-l urcăm iar, în dreptul Librăriei Alcalay. Petre Barbu mi-a apucat brațul și m-a strecurat cu abilitate printre oameni și vehicule. Deși era urât și umed, pe stradă circulația era mare. De partea cealaltă, mai ales, pe Calea Victoriei, pe trotuarul care-i peste drum de Cercul Militar, oamenii parcă nu aveau fiecare un itinerariu propriu, ci se mișcau cu toții deodată câte puțin. Petre Barbu tăcea, preocupat. Eu îl priveam în voie. Nu era prea înalt, dar bine legat. Obrazul roșcat, pielița arsă de soare și de vânt, ca oamenii care trăiesc la țară. Era așa cum mi-l descriesese Diana.

Ne-am despărțit în dreptul străzii Brezoianu, de unde am luat un taxi. Nu mi-a propus să mă conducă. I-am spus că mi-ar face plăcere să mai stăm de vorbă și l-am întrebat dacă-i pot telefona. Nu are telefon. I-am dat numărul telefonului meu. Mi-a promis c-o să telefoneze foarte curând și c-o să vie.

Să fie adevărat că a iubit-o pe Diana? Numai atât aș vrea să știu. Dar aș vrea să știu cu amănunte, să știu sigur, tot așa sigur cum știu că l-a iubit Diana. Dar de ce nu l-am întrebat chiar acum: „Dacă ai iubit-o, de ce nu i-ai spus-o”... De ce nu i-ai spus simplu: „Diana, vreau să fii nevasta mea”. Câți ani sunt de când îmi veneau de la Mangalia confidențele ei tulburătoare și așteptam, înfrigurată, acest sfârșit fericit, ca în filmele în care, de la început, presupui că totul va avea un happy-end, numai fiindcă eroina e Lilian Harvey sau... Aș fi vrut atunci să împing zilele repede una după alta, cum întorci foile unei cărți, ca să ajung mai repede la ultima filă, acolo unde Diana, cu părul mai zbârlit ca de obicei și mai roșcat, cu ochii mai verzi, cu genele mai întoarse, cu dinții mai sclipitori, incandescentă, așa cum am văzut-o irupând în clasă de atâtea ori, îmi va mărturisi: „Ilinco, mă iubește Petre Barbu, vrea să fiu nevasta lui. M-a întrebat dacă vreau și eu. L-am luat de gât... m-a sărutat”...

N-a fost așa. Diana trebuia, probabil, să joace în piese care nu se sfârșesc bine.

Am ajuns foarte târziu. Exercițiul de echilibru era, de obicei, printre ultimele. Diana era pe bara orizontală. Tot timpul, pe drum, alături de Petre Barbu, m-a urmărit imaginea ei la șaisprezece ani. „Parcă era o pisică prea mare”, a spus Petre Barbu. Ce bine a văzut-o! Așa era și acum, ca o pisică mare. Pe bara de echilibru, în pantalonași scurți de satin negru, cu bluza de sport portocalie, cu pantofi de gimnastică, cu părul strâns simplu la spate, cu obrazul încălzit, fără urmă de roșu sau pudră, Diana nu părea să aibă mai mult de optsprezece ani. Dar Petre Barbu, în prima clipă, ar fi recunoscut-o greu. E încă foarte subțire, dar trupului ei îi lipsește acum acea transparență, acea imprecizie, acea fragilitate care-i dădea altădată un farmec straniu. Era pe atunci ca o schiță luată în fugă. Acum apărea ca o sportivă de pe coperta unei reviste. Poate că așa e Diana, cea pe care lumea o întâlnește pe stradă, intrând într-un magazin sau așteptând tramvaiul: o fată frumoasă, sportivă, veselă și atât.

Am rămas în ușă câteva clipe. Nimeni n-a băgat de seamă sosirea mea. Toate privirile erau ațintite la bara orizontală. Diana, cu un picior pe bară, cu celălalt îndoit către piept, căuta, cu brațele întinse lateral, echilibrul. Piciorul de pe bară, încordat nervos, cu mușchii întinși, pierduse plinătatea lui obișnuită, părea exagerat de lung, vibra. Brațele oscilau lateral, parcă mai lungi ca de obicei. Și nu mai avea nimic din moliciunea unei pisici leneșe; dimpotrivă, era întinsă și atentă, ca o panteră la pândă. Fetele erau tot așa de concentrate ca și ea. O urmăreau ținându-și parcă respirația. Ochii fixau un punct pe bara verticală către care mergea. Și-a îndreptat piciorul, l-a pus jos și l-a adus pe celălalt din ce în ce mai în față, apoi l-a îndoit către piept, clătinându-se spre dreapta și spre stânga. Știam că-i este teamă, „un fel de teamă nervoasă”, cum a încercat deunăzi să-mi explice. A și cerut să fie scutită de exercițiul ăsta, dar nu i s-a îngăduit. Acum trebuia să pună încă o dată piciorul pe bară și să-l ridice pe celălalt, ca să ajungă la capăt. Dar, sprintenă, a sărit pe podea. Nu știu ce i-o fi

spus profesoarei: i-a zâmbit răsfățat, apoi a răs cu gura toată. Când o vezi pe Diana, te farmecă surâsul ei, strălucirea dinților ei neobișnuit de albi îți ia ochii.

— M-am făcut de răs, Ilinco! Ai văzut? N-am mai putut. Dar ce-i cu tine? De ce-ai venit la sfârșitul orei?

Avea o vibrație în glas, o febrilitate care crea de la început un climat al ei.

Ne-am așezat în vestiar pe bancă, în dreptul stupului de dulăpioare albe în care ne țineam lucrurile, apoi m-am uitat în ochii ei, în plin.

— Știi pe cine am cunoscut azi, Diana?

— Nu știu

— Ghici!

— Asta-i acum! Hai, spune repede!

M-am gândit: „Câtă pasiune pune așa, obișnuit, în fiecare cuvânt!” și am răspuns întârziat, ca un actor care-și calculează efectul:

— Petre Barbu...

Diana a întors puțin capul, privirea i s-a risipit prin zid, departe. Zâmbetul i-a devenit trist. Era acum în jurul ei o fluiditate care o făcea într-un sens ireală. (Asta era Diana, pe care o cunoșteam poate numai eu.) A șoptit ca pentru ea: „Petre Barbu, Petre Barbu”... După un timp s-a întors către mine, și-a dus mâna la frunte, apoi mi-a luat mâinile într-ale ei și ca un lucru foarte grav, asupra căruia chibzuise mult, dar care acum părea să fie definitiv hotărât, mi-a spus aproape în șoaptă:

— Știi că plec la Paris?

— Când?

— Foarte curând.

Am înțeles că nu-i o plecare obișnuită și am întrebat:

— Pentru cât timp?

— Nu știu...

— Și bărbatul tău?

— Tocmai asta e greutatea. Michi e amărât, e trist. Mi-e greu să plec, Ilinco. Mă frământ zi și noapte. Să plec? Să nu plec? Acum e hotărât. E sigur azi, dar mâine cine știe, poate iar nu va fi. Nu știu ce să fac, nu știu cum e mai bine. N-am știut că țin atât de mult la Michi. Sunt foarte legată de el, Ilinco. Apoi, ca pentru ea: Mi-e foarte drag.

Aș fi vrut s-o întreb: „Atunci de ce pleci?” Dar luasem obiceiul să nu ne punem întrebări, nici eu ei, nici ea mie.

— Îl știam pe Petre la Marrakech, a spus apoi, puțin absentă.

— S-a înapoiat de curând. L-a întâlnit bărbatul Adrianei și l-a adus acasă. Eram acolo. Pe stradă a vorbit de tine și, închipuiește-ți, mi-a spus că atunci, la Mangalia, te-a iubit!

— Ți-a spus asta? Ochii Dianei s-au făcut mai verzi, mai umezi, părea că se topește în ei o lume neștiută, genele erau foarte întoarse și mirate. Nu-i adevărat, Ilinco, nu m-a iubit. Niciodată nu va ști omul ăsta cât rău mi-a făcut. Am rămas cu un dor... cum să-ți explic?... neliniștea mea... Și într-o zi am întâlnit un om care-i semăna. Grozav îi semăna. Ascultă, Ilinco, am niște... caiete... Dacă plec, ți le las. Și, după o clipă de reflecție: Ți le dau și dacă nu plec.

Diana își ținea genunchii în brațe, se legăna și privea drept în față, pe fereastră. Ploua și era întuneric. Nu se vedea nimic afară. Vorbea fără să mă privească, se uita atent către fereastră, dar simțeam că nu privește decât în ea, și ea era toată dincolo de înfățișarea asta de față blondă, sportivă. A spus rar (de obicei vorbea repede):

— Nu-i un jurnal. Sunt amintiri din copilărie, la început. Apoi alte amintiri, din adolescență, de mai târziu, de acum, așa cum mi-au venit în minte, așa cum mi-a venit să le aștern pe hârtie. O să vezi...

Apoi a tăcut îndelung. Parcă era o frunză abia atinsă de vânt sau fața apei ușor înfiorată de briză. S-a sculat brusc, a ridicat mâinile în sus și a început să le coboare prin spate, așa încât să

tragă tot corpul în jos, până ce, proptită pe picioare și pe mâini, a făcut o punte. Când a revenit în poziție verticală, aprinsă la față, a spus, ca și când ar fi știut o rețetă, numai pentru mine:

— Când vezi că nu merge, fă puntea.

O fetiță, cu ochii mari și năsul ca un bob de fasole, a venit s-o cheme pe Diana în sala de gimnastică, fericită că poate fi utilă. Mi-a spus că e de la cursul de copii și o cheamă Olguța.

Întâia dată am văzut-o pe Diana în vacanța care a precedat intrarea mea în clasa a cincea de liceu. Eram la Ocna-Sibiului, în parc, și mă plictiseam pe o bancă. În mână țineam, ca de obicei, o carte, pe care n-o citeam.

Aveam paisprezece ani: nici înfățișare de fetiță, nici de adolescentă – mama spunea „vârsta ingrată”. Rochiile mele nu erau nici deasupra genunchilor, cum poartă copiii, nici mai lungi, cum poartă codanele. Șosetele ajungeau până sub genunchi. Două degete mai sus era marginea rochiei. Pantofi de lac cu tocul ceva mai înalt decât la încălțăminte de bărbătească. Părul îl împleteam în cozi, strânse tare pe cap, așa ca să-mi rămână fruntea descoperită. Mama zicea că am fruntea inteligentă fiindcă e mare (eu eram de altă părere).

Nu cred să fi băgat de seamă cineva, în vara aceea, la Ocna-Sibiului, că mă aflu și eu printre vilegiaturiști, deși tare aș fi vrut să fie altfel. Lumea se ocupa de Diana Slavă. În parc răsună ecoul numelui ei. Și eu nu știam cine e, cum arată.

De câte ori trecea prin fața mea o femeie frumoasă, mă întrebam dacă nu-i Diana Slavă. Se spunea că nu-i frumoasă, dar adorabilă, încântătoare. Faptul însă că frumusețea ei era atât de discutată mă încredința că este frumoasă de-a binelea. După unii, semăna cu o reclamă de pastă de dinți, după alții, cu o reclamă pentru șampon de spălat părul. Am mai observat că, de câte ori cineva spunea despre ea: „De fapt, nu-i frumoasă”, se găsea

altcineva care să-i ia apărarea: „Are un păr superb”, sau: „Dinți extraordinari”, sau: „Un ten magnific”. Se mai spunea: „Capul nu-i grozav. În fond, când te uiți mai bine, nu are nimic deosebit. Dar silueta e desăvârșită”. O dată, când mama a pretins că Diana Slavu e prea slabă, o prietenă a ei a răspuns: „N-ai dreptate, *c'est une fausse maigre, et puis elle a des seins comme je n'en ai jamais vus*”...

Am auzit apoi despre ochii ei că nu sunt „cine știe ce”, că sunt mai mult mici și poate chiar ușor asimetrice „dar de un verde care nu te lasă în pace”, a râs un domn mai în vârstă. Iar altul, mai tânăr: „Sunt albaștri ca ai păpușilor. Genele mai ales, lungi și întoarse”. Mi-o închipuiam cu nasul în vânt, când am auzit că are nasul Cleopatrei, „un profil de medalie” sau „parcă ar fi Brigitte Helm în *Mătrăguna*”.

Într-o zi mi-a atras atenția o femeie elegantă, cu un câine șpiț. Purta un bandou verde și o rochie de *soie ecru* cu guler verde și cordon verde lat. Pantofii cu tocuri Louis XV. Făcea pași mici din cauza rochiei, strâmtă și lungă până aproape de glezne. M-am întrebant dacă nu-i Diana Slavu. Nu, Diana are părul pe umeri, zburlit și blond. Blond venețian, după unii; nordic cenușiu, după alții. Doi băieți s-au așezat lângă mine, ca și cum banca ar fi fost cu desăvârșire liberă. Obișnuită să nu fiu luată în seamă, totuși nu pot spune că eram resemnată. Am dedus din faptul că unul spusese că n-a învățat nimic în ziua aceea, iar celălalt că a citit cincizeci de pagini la histologie, că sunt studenți la Medicină. Brunii amândoi. Unul purta pantaloni de casă gri, celălalt de doc alb. Am hotărât numaidecât că-mi place cel care nu învățase nimic și purta pantaloni albi. Atunci au apărut, coborând din pădure, cu rachete și mingi, patru băieți și o fată. Unul dintre ei rămăsese mai în urmă și striga: „Diana!” Fata avea un păr blond-arămiu care, în ondulații mari, ajungea până la jumătatea gâtului. Părea că se amuză grozav. Râdea arătându-și dinții strălucitori. Între băieți părea mică (e

drept că purta pantofi de tenis), dar, ajunsă în dreptul nostru, s-a desprins de grup și mi s-a părut înaltă. Era foarte subțire și săltată ca un mânz. S-a apropiat de noi și, zâmbind cu dinții, cu părul, cu ochii, în loc de bună ziua, i-a întreat pe băieții de lângă mine: „Cum merge cu toceala?” și s-a îndepărtat fără ca interpelații, puțin năuci, să fi apucat să spună ceva. Am urmărit-o cu privirea. Printre băieți, părea din nou mică, dar, singură, devenea iar înaltă. Picioarele lungi, umerii drepți, un mers fără mișcări din șolduri. Se vedea că vorbește când la dreapta, când la stânga, după mișcarea umerilor și jocul pletelor. Purta o rochie de olandă albă, cu cute care începeau să se desfacă mai jos de șolduri. Brațele îi erau goale până la umeri. În jurul gâtului purta, înnodată, o batistă de mătase albastră cu buline albe. De departe, părul părea mai umflat și de culoare mult mai închisă. Am crezut că-i nespus de fericită.

Într-o zi am aflat cu mirare că e de vârsta mea și de atunci am început să trag și mai mult cu urechea la tot ce spunea lumea despre ea. Parcă în jurul meu nu mai auzeam pronunțându-se alt nume decât al ei.

Mi-era ciudă, dar mi se părea foarte interesant că nimeni nu știa ceva precis despre familia ei. Fiecare spunea: „Am auzit că”... „Am auzit că părinții ei sunt de origine sârbi”... „Ba nu, tatăl ei e bulgar.” „Imposibil! Poate ruși.” „Am auzit că mama ei e rusoaică; dansează în balet la «Tănase».” „Mama sau fata?” „De ce nu locuiește la hotelul din parc?” „Diana are părul ondulat natural sau și-l pune pe moațe?” „Are ondulații făcute cu apă sau cu fierul?” „E mai frumoasă mama ei sau ea?” „Mama ei a fost cântăreață”...

Într-o seară, când ieșea din parc, am urmărit-o la oarecare distanță. Am descoperit atunci în sat, la capătul unui drum prăfuit, casa ei. O casă mică, albă, țărănească, din cele cu două odăi și o prispă. Din seara aceea am condus-o către casă mai multe zile de-a rândul, umblând la o oarecare depărtare și având aerul că

n-o bag în seamă. Ea se făcea că nu mă vede. Sau poate nu mă vedea.

O dată, ținându-mă după ea, am ajuns în cimitir. Cerul, de-o parte, roșu-aprins, de altă parte, albastru. În cimitir, o liniște coplesitoare.

Diana mi s-a adresat familiar:

— E frumos, nu?

— Da, am îngânat, emoționată.

— Inscripțiile mai ales. Le-ai citit? Sunt înduioșătoare. Uite, aici e și poza.

Când am ieșit din cimitir, se înserase. Vitele se îndreptau fiecare spre curtea știută, cu o liniște gravă.

— Stai să vezi cum intră fiecare singură, fără să șovăie, pe poartă la ea acasă. Pe una din prispe stătea o femeie slabă, cu un copil în brațe. Copilul a strigat către Diana: „Ica, Ica”.

— Bună seara, Gheorghită, i-a spus serios Diana. Cum mai merg treburile, Mario?

— Ia, stau să-l văz pe amărâtu ăla, călca-l-ar vaca neagră!

— Lasă-l, Mario, găsește-ți mai bine altul, că sunt destui...

— Dă-i în fenă că nu-mi trebuie altu.

Diana mi-a povestit că pe Maria a lăsat-o bărbatul ei, dar că în fiecare seară când trece pe-acolo, dacă-și vede copilul în poartă, se oprește și mai stă de vorbă. Maria se mulțumește cu atât deocamdată, dar pe de altă parte face tot felul de farmece să-l întoarcă la ea, că tot cu vrăji i l-a luat o văduvă care stă cu trei case mai departe. Era sigură că într-o seară omul ei o să se oprească în fața porții să-și vadă băiatul și apoi o să intre în casă. Gheorghită striga cât îl ținea gura: „Ica, Ica, Ica-a-a”...

Asta înseamnă în limba lui simplificată „Conița” mi-a explicat Diana, și s-a oprit în fața casei în care știam că locuiește.

— Aici stau eu, mi-a spus, și a adăugat, cu o oarecare ironie: Dumneata, probabil, la hotelul din parc.

La hotelul din parc, mama și *Fräulein* m-au primit cu mutrele lungi și frunțile încruntate. Întârzasem rău. Am ascultat cu nepăsare muștruluiala obișnuită, dar când am auzit că s-a hotărât, în lipsa mea, să plecăm a doua zi la București am tresărit. Îmi făcusem, fără să-mi dau seama, iluzia că mă voi împrieteni cu Diana. La urma urmei, are vârsta mea, îmi repetam (așa cum am auzit o fetiță spunând despre Shirley Temple: „Și ce-i dacă-i artistă de cinema? Și eu am tot șase ani !”).

În seara aceea, mama și *Fräulein* au strâns lucrurile și au început să împacheteze, sporovăind amândouă despre schimbările casei. La București, tata a pus să se facă unele reparații ca să-i facă mamei o surpriză. Dar când s-a văzut deodată între zidari, tâmplari, zugravi și vopsitori, i-a scris o scrisoare în care o poftea, amărât, acasă. Mama, la gândul că toți oamenii aceia „umblă pe parchet”, „strică și fură”, a hotărât plecarea a doua zi de dimineață. Pentru mine asta însemna sfârșitul vacanței, însemna să n-o mai văd pe Diana și mai însemna încă ceva: învățasem, din clasa întâi primară până într-a cincea de liceu, la Notre-Dame-de-Sion, așa cum hotărâse mama. Cursul superior trebuia să-l urmez la liceu, cum era dorința tatii și convenția făcută între amândoi de când am fost dată la școală, la șapte ani.

Din cauza unei epidemii de scarlatină, m-am dus la școală abia după Crăciun.

Pe un coridor lung și întunecos, a doua ușă la dreapta, pe o tăbliță scria: Cl. a-V-a. Dinăuntru se auzea un zgomot infernal. Când am deschis ușa, m-am oprit, speriată de o mulțime de ochi mirați și iscoditori.

Aveam, uneori, în vis, senzația unei căderi de la înălțime, dar totdeauna, înainte de a ajunge la pământ și a mă face țandări, mă trezeam. Și acum. Tot așa. Așteptam o minune.

Țineam încă mâna pe clanță, ca să pot da înapoi la nevoie, și mă gândeam că ar trebui să simulez un leșin, că altă scăpare nu

va veni. Nu mai puteam suporta toate privirile acelea mirate și iscoditoare, care mă țineau ținută în ușă. Atunci, ca printr-un miracol, s-a desprins o uniformă dintre celelalte și m-am pomenit în fața mea cu Diana Slavu. Surâdea, întinzându-mi mâna. Dar eu țineam cu o mână ghiozdanul, și cu cealaltă clanța. Nu știam cum să fac. Diana și-a proptit mâna întinsă pe umărul meu, și, cu cealaltă, m-a prezentat clasei cu o emfază care nu mi-a plăcut.

— Domnișoara Ilinca Dima!

Glumea tot timpul. Râdea pentru orice fleac. Tot ce făcea, tot ce spunea era parcă pus între ghilimele. Diana nu intra pe ușă, irupea; și avea zilnic ceva de povestit. Totdeauna grăbită, avea părul vâlvoi, ochii ei verzi scăpărau. Parcă o văd, chiar atunci, în prima mea zi de școală, dând buzna în clasă și vestind fetelor că directoarea s-a tuns.

Cine nu o știe pe directoarea noastră – o preadistinsă doamnă cu guler de dantelă și rochie neagră cu o ușoară trenă, cu părul încolăcit în creștetul capului – nu poate înțelege panica și veselia stârnite în clasă.

Dar pe mine această continuă nevoie de a face glume și farse, de a fi permanent în centrul atenției mă dezamăgea, mă irita. Clasa era galeria ei.

La matematici aveam un profesor. Diana îl poreclise „Fie-A-B”, fiindcă, invariabil, își începea lecția trăgând pe tablă o linie cu creta groasă și punând de o parte A și de cealaltă B, spunea: „Fie-A-B”.

Într-o zi, înainte de ora de matematică, Diana a declarat dintr-odată, pe neașteptate:

— Fetelor, vreau să-l cuceresc pe Fie-A-B.

Ideea a fost găsită foarte amuzantă, deoarece Fie-A-B era bine-crescut, timid. Diana a ieșit din clasă în recreație, a intrat două minute după intrarea profesorului, dând buzna, ca și când nu ar fi știut că ora a început, și s-a oprit speriată. El a privit-o de

parcă o vedea pentru întâia dată. Ea juca iscusit. Obrajii roșii, părul în dezordine, arămiu, avea aerul să întrebe cu fiecare fir: „Cum, sunteți în clasă, domnule profesor?! ”. Mâinile, de-a lungul corpului, țineau ușor șorțul, ochii îl priveau în plin, verzi: „Sunt dezolată că n-am auzit clopotul, domnule profesor, regret...”. El a făcut o efortare vădită ca să treacă plăcerea de a o mai privi, și alta ca să spună indiferent:

— Pofțim în bancă, domnișoară.

La lecția următoare, Fie-A-B nu a găsit creta la tablă. Diana a ieșit din bancă și i-a dat o bucățică de cretă, din cele ce rămân de neîntrebuințat prin micimea lor. El a zâmbit:

— Cam mică...

Ea a scos din buzunar o cretă mare, neîncepută:

— Pofțim una mai mare.

El a privit-o amuzat, ea a trecut în bancă, serioasă, și toată ora s-a uitat în ochii lui, cuminte, și l-a ascultat cu interes prefăcut.

La prima oră care a urmat, Fie-A-B a trecut, ca de obicei, la tablă, a tras o linie dreaptă, a mișcat buzele, dar în aceeași clipă, Diana, tare, în locul lui a spus:

— Fie A-B...

El a întors capul, să vadă cine a avut atâta îndrăzneală. Diana stătea cu gâtul îndoit, cu privirea în bancă, ascunsă toată sub părul acela năzdrăvan, care vorbea în locul ei: „Da, am fost obraznică, recunosc”. Apoi a ridicat capul și, cu privirea scăpărând de puncte aurii, a adăugat: „N-o să mai fac altă dată...”, iar zâmbetul mărturie: „Mă amuză să te tachinez, fiindcă-mi plăci”.

Toate astea s-au petrecut, bineînțeles, într-o singură clipă, în care nu s-a schimbat între ei niciun cuvânt. Fie-A-B a continuat, întorcându-se cu fața către tablă:

— Ei da, fie A-B, după cum prea bine a observat domnișoara Slavu!

Tabla era totdeauna dinadins murdară pentru ora de matematică. Diana ieșea din bancă și se ducea s-o șteargă, apoi trecea în

bancă și asculta cuminte, fără să-l privească mai mult decât o dată în timpul orei. Privirea asta noi vedeam că profesorul o așteaptă, iar ea o calcula cu dibăcia unei adevărate cochete și i-o dăruia când se aștepta el mai puțin. Câteodată nu-l băga în seamă deloc.

Clasa urmărea cu interes evoluția acestui flirt și o admira pe Diana. Eu aveam chef s-o bat. Totuși, de câte ori se credea neobservată, cădea pe gânduri, tristă. Părea că se desprinde cu totul de lumea dimprejur, părea că mai e o lume înlăuntrul ei, căreia îi aparține, pe care o lua în serios, în care era gravă. Ochii ei căpătau atunci o culoare întunecată, de nepătruns, ca o apă foarte adâncă. Diana parcă pornea într-o călătorie lungă, subterană, la capătul căreia poate se regăsea pe ea, alta decât aceea pe care o vedea toată lumea. Din zâmbetul ei vesel, zglobiu, nu mai rămânea decât o fărâmă tristă.

Câți ani sunt de-atunci?...

Azi, când m-am sculat de la masă, a sunat telefonul...

— Pot să trec peste câteva minute?

Nu i-am recunoscut vocea. Nu și-a spus numele. Dar am știut că e Petre Barbu.

Și am avut iar, de cum a intrat pe ușă, impresia unei uluitoare asemănări cu Alex Dobrescu... Asemănare cu atât mai curioasă cu cât venea de dincolo de trăsături și aparențe. Amândoi, tipuri de blonzi, cu pielea arsă de soare și vânt. Dar Petre Barbu are părul aspru, ca de bidinea, și-i castaniu-roșcat. Culoarea deschisă a ochilor variază, ca la pisici, între galben și verde. Genele, lungi și întoarse. E foarte lat în umeri și îngust în șolduri, destul de înalt și cu o aparență de mare soliditate. Alex are părul moale, cu o meșă care-i cade în ochi, și în mai multe nuanțe de blond decolorat de soare, ca și al femeilor prost oxigenate; pe deasupra e „platin”, ca al unor copii de la țară. Un păr moale, zburlit, care se desface în cărări capricioase. Alex are reputația de sportiv încercat, campion de patinaj și de tenis, ia parte la concursurile de bob

și schi, aleargă în cursele de jockey amatori... Altminteri, dacă n-ai ști toate astea, ai vedea că-i cam adus din spate și, parcă prea slab. Ochii cenușii, câteodată foarte albaștri, genele drepte, cu firele dinspre tâmpile mai lungi, trase parcă anume ca să-i dea un aer pleoștit. Cred că asemănarea dintre ei e făcută din acest aer amărât, dintr-o lene în a vorbi, și parcă și în a trăi, un fel de dezavurare... Parcă ar avea un dor neîmplinit și o nevoie de mângâiere, de înțelegere, de indulgență. „Aceeși pastă de om”, ar spune Diana.

Petre Barbu s-a așezat pe taburetul scund din fața căminului, și-a încălzit mâinile. Am vrut să-l întreb dacă-i frig afară, nu ieșisem din casă, dar mi-am dat seama că ar putea să creadă că vreau să fac „conversație” după tipare obișnuite. Când s-a sculat, a început să privească atent tablourile și s-a oprit cu interes la turcoaica de Iser... Vorbind despre Mangalia, a fost surprins că n-o cunosc altfel decât din povestirile Dianei. Când a dat peste schița făcută de el altădată pe o foaie de bloc – digul Mangaliei până la far – i-am povestit cum a ajuns la mine.

— Diana era totdeauna foarte neliniștită când se înapoiau tezele, sau la examen. Devenea albastră la față de emoție. Cu atât mai mult la bacalaureat. O văd lividă, cu un zâmbet ciudat, cu ochi sticloși. Mi-a spus: „Toată viața mea ține de bacalaureatul ăsta, mi-e frică și mi se pare că nu știu nimic. Totul e încâlcit”. „Ai să strălucești, ca de obicei”, i-am spus. „Dacă trec, Ilinco”... „Ei, ce-mi dai dacă treci, ba chiar cu brio!...” „Digul Mangaliei. Nu am nimic mai scump”...

Petre Barbu mă asculta atent, cu ochi de dulău recunoscător.

— Aici era baraca Hrisulei, nu-i așa? l-am întrebat.

— Da, aici era...

— Hrisula era o fată cu ochi de orientală, cu tenul măsliniu și părul ca păcura, nu-i așa? Aici, la capătul digului, avea o baracă... unde se mânca dulceață, semințe și porumb fiert...

Petre Barbu m-a privit, surprins și îndurerat. Apoi m-a întrebat iar, cu un zâmbet obosit și așa ca să înțeleg că întrebarea i se pare în primul rând lui o copilărie:

— De mine ți-a vorbit?

— Mereu, în anul acela... Uneori cădea pe gânduri și tot timpul avea o neliniște... O vibrație în glas... Dumneata știai, nu-i așa? Și cu o privire dreaptă, de parcă l-aș fi strâns cu ușa: Dacă ai iubit-o, de ce nu i-ai spus-o? Numai fiindcă te îndoiai de seriozitatea ei? Nu aveai alte motive?

Întrebarea din urmă l-a surprins, l-a tulburat.

— Nu eram liber în vara aceea... Câteodată voiam s-o iau într-o barcă și să plec cu ea, întâmplă-se orice! Nu pot să spun că o iubeam. Mă obseda. Și nu fizic. Nu... Nu știu... Așa cum mă atrage largul mării... sau o floare pe crestele munților.

— N-ai iubit-o?...

Petre Barbu a tăcut. Eu m-am sculat, m-am dus în biroul tatii – acolo unde îmi țin câteva caiete și o mulțime de fleacuri din școală – am luat scrisorile Dianeii, i le-am adus și am spus:

— Sunt sigură că, după atâția ani, nu mai înseamnă o indiscreție. Te rog să citești până ce aduc cafelele.

„Mangalia, 17 iulie...

Ce fericită aș fi să mâncăm la restaurant! Dar noi mâncăm acasă. Mama face menajul, fiindcă e mai ieftin așa. Dacă am lua masa la restaurant, l-aș vedea pe Petre Barbu tot timpul prânzului. Și așa îl văd, dar mai puțin. Mâncăm repede și ies de acasă ca să cumpăr gazeta. Ziarele sosesc la două, căldura e sufocantă, dar nu-mi pasă. Cred că înțelegi că, dacă n-ar fi decât gazeta, aș suferi din cauza căldurii, groaznic. Așa, nu sufăr decât de nerăbdare.

După ce iau jurnalul, intru în restaurant și mă așez la masa unor cunoștințe.

Desigur că nu totdeauna mă pot instala în așa fel ca să-l pot vedea bine. Dar mă mulțumesc să-l văd și numai din profil, sau complet din spate, și uneori numai o clipă, atât cât trec prin restaurant.

El habar n-are.

Diana”.

„Mangalia, joi...

Și azi m-am dus la restaurant, ca în toate zilele. La două după masă, aici e o căldură ca în Sahara. «El» nu era. M-am uitat bine peste tot. Sunt sigură că toată lumea se întreba cine m-o fi interesând. Cine ar putea bănuși că-i tocmai Petre Barbu? E atât de șters! Toată Mangalia se ocupă de mine. (Nu știi de ce!)

Amărită că nu l-am găsit, m-am dus pe plajă (aveam pe mine costumul de baie sub rochia de creton). Mi-am scos rochia și m-am întins pe nisip, în plină nămiează. Soarele ardea și, în același timp, bătea briza, marea se frământa necontentit. (M-am gândit că are și ea o zi proastă, ca și mine.) Mai departe era cineva întins pe nisip. S-a sculat. I-am urmărit pașii. Venea spre mine. Bătăile inimii parcă mi s-au oprit.

Ilinco, ai ghicit, nu? era el, «Pierrot»! Așa i se spune. Petre, Petre, Petre, Petre! Îmi ciocănea inima, de parcă voia să-i dau drumul să iasă.

Eram încredințată că va trece mai departe după un bună ziua spus ca o concesie. N-a fost așa. S-a așezat lângă mine. Fără un cuvânt. Tăcea...

- E foarte interesant ce spuneiți, domnule Barbu!
- Vrei să auzi ceva interesant?
- Vreau să spui ceva.
- Ei bine, uite, nevestele vor să te ucidă!
- Nevestele?

— Da. Ce-ai zice să te desfigureze cu vitriol?

— Prefer untdelemnul fierbinte.

A răs, adică a zâmbit, mai pronunțat ca de obicei. (Petre Barbu nu știe să râdă. Are gura tristă și n-o deschide. Nu știu ce fel de dinți are.) Mi-a spus că mai multe «distinse» doamne sunt furioase pe mine, pretind că sunt cochetă și că le-am zăpăcit bărbații. L-am întrebat dacă l-au trimis în delegație sau vine din inițiativă proprie. În loc să-mi răspundă, m-a privit cu simpatie, având aerul să spună: «Ei, te-am necăjit destul». Și, după o clipă de tăcere:

— Uite. Așa gravă, dusă pe gânduri, încă nu te-am văzut...

— Altfel m-ai văzut?

— Cred și eu. Pot să-ți și dovedesc; știu că râzi ca să-ți arăți dinții, fiindcă sunt frumoși, sau zâmbești fiindcă știi că ai un zâmbet fermecător... Și, cu un aer inocent, sucești capul bărbaților. Dar lasă, să vezi, o s-o pățești!

S-a sculat și, tot fără să spună bună ziua, s-a dus la locul lui și s-a întins la soare.

Atât a fost, Ilinco; ce mi-o fi plăcând la el, draga mea, spune și tu? Dacă ai ști ce succese am eu aici! Pe mine mă preocupă, clipă de clipă, el. Numai el... Și, zău, mă întreb: de ce? Mi-e ciudă pe mine, pe el. Dar îl iubesc! Îl bârfesc în gând tot timpul. Degeaba.

Ilinco, te sărut. Mâine îți scriu iar. Cum suportă romanul meu de dragoste?

Urmarea în numărul viitor...

(Ai grijă de scrisori, să nu pățim ceva, mai bine rupe-le.)

Diana”.

„Mangalia, 14 august

Să-ți povestesc, Ilinco, ce s-a întâmplat aseară.

Am reușit să rămân singură la capătul digului. (N-a fost ușor, știi, digul e lung.) Mai întâi m-a oprit în drum maiorul.

(Nu-mi plac ofițerii!) Apoi fiu-su: pempant, pedant, ștren-gar, licean clasa a opta și viitor maior. (Îți voi povesti o în-tâmplare amuzantă, dar nu acum.) Apoi, judecătorul.

Deși nu s-ar zice, nu-mi place «șueta», dar de obicei mă las antrenată. Aseară însă îmi făcea neapărat plăcere să fiu numai cu mine însămi. Am luat șalul meu și al mamei, pe unul l-am întins pe piatra farului, și cu celălalt m-am înve-lit. Stăteam cu fața la pământ, cu obrazul culcat pe brațele îndoite, ca pe o pernă. Nu vedeam decât marea. Valurile se spărgeau aproape de mine, și un fel de praf rece de apă îmi înroua obrazul. Nu vedeam cerul, nu știam ce se petrece în jurul meu. Auzeam pe dig voci înfundate. Farul de la Tuzla murea și învia, ca o steluță nesigură.

Nu mă gândeam la nimic anume. Ascultam frământarea mării și parcă-mi făcea bine, parcă mă consola. Nu știu cât am stat așa. La un moment dat, am simțit nevoia să mă așez altfel, fiindcă-mi amorțise brațul. Când m-am ridicat, jos, pe pământ, lângă mine, cu genunchii în brațe, cu spatele la mine. Cu privirea departe, în mare, stătea «Pierrot».

N-am spus nimic. El s-a întors și m-a întrebat dacă mi-e frig.

N-am răspuns; l-am întrebat dacă nu le-a văzut pe mama și pe sora mea.

Pe urmă am tăcut amândoi; după un timp, el foarte calm:

— Voiai să fii singură?

— Da.

— Păi vezi, dacă n-ai pus șalul bine pe cap... dacă nu ți-ai acoperit părul...

Am dat din umeri, nepăsătoare.

— În tot cazul, toată lumea e de acord că te-ai bronzat foarte frumos. Dar unii spun că erai mai frumoasă albă; alții, dimpotrivă, că neagră ai dinții mai strălucitori și ochii mai verzi.

— Dumneata cum găsești că-mi stă mai bine? am întrebat, rece.

— Nu știu. Când ai venit, mă gândeam cu groază c-o să te înnegrești.

Dacă ai ști ce plăcere mi-a făcut că mi-a spus asta! Se uita la mine atent, apoi, privind marea, largul, a șoptit:

— Diana...

— Poftim?

— Nu, nimic, spuneam așa...

Ce mult aș fi vrut să-l iau de gât, să-l sărut, dar am întrebat, ca să spun ceva:

— E adevărat că pornești noaptea, târziu, înot în larg?

— Noaptea, ziua, tot aia...

— Cum tot aia? De ce?

— Sunt un om sfârșit, Diana.

M-am îngrozit, Ilinco, fiindcă m-am gândit că, dacă m-ar iubi, nu s-ar simți sfârșit. Am întrebat (așa cum ai întreba un medic dacă mai e vreo scăpare):

— Nu te mai atrage nimic?

— Marea!

Voiam să merg mai departe; să-l întreb cum s-ar simți să știe că-l iubește cineva mult de tot. Dar atunci el s-a ridicat și, simplu, rece:

— Mă duc. Noroc!

Mama a venit să-mi spună că se duce acasă. Maricica voia să mai rămână cu niște fetițe, trebuia să am grijă de ea. Nu știu cât am mai rămas la capătul digului. M-am gândit că în mai puțin de o lună începe școala. Îmi pare bine că începe școala, Ilinco, știi?

Soră-mea a venit să mă ia. Ne-am dus spre casă, tăcute. Nu știu la ce se gândea (te pomenești că-i îndrăgostită și

Maricica... are unsprezece ani, «la urma urmei»). Apoi m-am gândit iar că Petre nu mă iubește. S-ar fi zis că până atunci crezusem altfel.

Maricica m-a strâns de mână. Eram în dreptul cimitirului turcesc. Am înțeles că-i e frică. Și mie mi-ar fi fost frică fără ea. Străzile sunt luminate doar la distanțe foarte mari, cu câte un felinar pirpiriu, cu petromax (căruia, bineînțeles, îi spunem: «petrovax»). Când nu sunt nopți cu lună, totul pare vătuit, cenușiu. Am cotit în dreptul casei noastre. Pe trotuar (un fel de trotuar), stătea, cu genunchii strânși în mâini. Petre Barbu!

Am încremenit.

— Suferiți de insomnie, domnule Barbu?

Iar el, fără să răspundă la întrebare:

— Ia loc, vrei?

Eram fericită, Ilinco. Ce n-aș fi dat să scap de Maricica, dar nu puteam s-o trimit la culcare. Ne-am așezat amândouă alături de el, acolo, pe pământ. După o clipă de liniște, făcând cu totul abstracție de prezența soră-mi, mi-a luat mâna într-a lui!

— Mâna asta e toată dumneata.

— Cum?

— Parcă pot să spun?

— Uite în palmă să vezi ce de-a mai calități! am glumit, ca să nu vadă să sunt tulburată.

Mi-a strâns mâna. Am fost fericită.

— Câți ani ai, Diana?

Am ezitat. Mi-era frică să nu i se pară prea puțin șaisprezece. Am mințit.

— Șaptesprezece.

Atunci m-a privit cu nespusă duioșie.

Maricica s-a sculat să intre în casă. Eu aş mai fi rămas, dar s-a sculat şi el, ajutându-mă să mă ridic:

— Du-te şi te culcă, Diana, e târziu.

Am avut o mică dezamăgire, Ilinco, dar pe lângă atâta fericire, ce greutate avea? Am adormit abia când s-au ivit zorile. De zece ori am şoptit în pernă, mai încet şi mai tare: «Petre» ...

Ilinco, draga mea, azi pe plajă s-a purtat ca în toate celelalte zile, aşa ca şi când aseară nu s-ar fi întâmplat nimic. Aş vrea să nu-mi pese.

Îmi pasă îngrozitor!

Diana”.

*

Când am adus cafelele, Petre Barbu stătea în faţa ferestrei şi ţinea în mână scrisorile Dianei. S-a întors mirat şi parcă nemulţumit de prezenţa mea. M-a privit aiurit, apoi mi-a dat scrisorile şi a plecat fără să mai spună nimic. Cred că nu putea vorbi.

*

Aseară pe la opt a intrat mama. Nu ştiam dacă era îngheţată sau dacă a umblat repede şi îi e foarte cald. Avea obraji roşii, picături de apă în păr şi pe gulerul de blană, ochii scăpărători, şi, gâfâind, de parcă ar fi fugit ca să ajungă cât mai repede acasă, a spus:

— A fugit Diana!

— Cum, a plecat?

— A fugit la Paris... Şi-a lăsat bărbatul şi a fugit... Ei, ce spui? Când ziceam eu că nu-i o relaţie pentru tine... Frivolă, cochetă a fost totdeauna... Dar asta le întrece pe toate! Şi ce bărbat! Astea au noroc...

N-am ascultat. Nu auzeam decât atât: „A fugit Diana!” A fost de parcă, deschizând gazeta, i-aș fi văzut numele într-un chenar de doliu. M-am simțit deodată nespuns de singură. Mi s-a făcut frică, fără să știu de ce, și frig. Aș fi vrut s-o întreb pe mama de unde vine știrea asta, dacă e adevărată, controlată. Dar mama era într-o vervă pe care nimic n-o mai putea întrerupe. N-am mai stat la masă. Am intrat în odaia mea, m-am așezat la pian și am început să cânt, ca să nu mă gândesc la nimic și să nu mai aud vocile din sufragerie. Terminam tocmai ultima parte din *Carnavalul* de Schuman când a intrat fata din casă cu o scrisoare pentru mine și un pachet voluminos. Iată scrisoarea:

„Ilinco, mâine plec. Am șovăit mult de tot, dar a trebuit să aleg o cale. Am ales-o. Dar dacă aș lua hotărârea de a sări cu parașuta, cred că tot așa aș închide ochii, aș strânge pumnii, m-aș crispa toată și aș spune, fără să privesc: «Fie ce-o fi!» ». Mi-e frică de tot ce e dincolo de acești patru pereți în care s-a adăpostit viața mea cu Michi. Dar simt că e ultimul moment când pot să trec de apăsarea lor. Toate argumentele, pentru și împotriva plecării mele, au fost cântărite timp de o lună, clipă cu clipă, și, totuși, acum, plecarea asta efectivă, presimțirea roților de tren, când se vor învârti prima dată, crește în mine ca o panică. Altfel, gândită numai, e domoală și egală, ca o problemă bine explicată. Cred că ți-aș vorbi tot așa și dacă mâine m-aș sinucide.

Îți trimit caietele astea, Ilinco, și dacă vei găsi de cuviință, dă-i-le într-o zi lui Michi.

Diana.”

I. PORTRET DE SCRITOARE

O SINGURĂ CARTE? O SINGURĂ MARE IUBIRE?

Într-un interviu cu Cella Serghi existent în arhiva TVR¹ o vezi pe scriitoare șezând în fața unei biblioteci imense. În stânga și în dreapta ei – câte două tablouri, agățate pe pereți, unul deasupra celuilalt. Pe masă – un aranjament floral. Cella Serghi e impunătoare. Poartă părul până la umeri. Și ondulat. Are ochelari cu rame mari. Și o cămașă de culoare închisă, încheiată cu o fundă, la gât. Are 77 de ani, e în vervă și răspunde întrebărilor cu siguranță. Rememorează unele episoade autobiografice cum ar fi cel despre apariția romanului său de debut, prezent în librării cu o banderolă pe care scria: *Liviu Rebreanu, Camil Petrescu și Mihail Sebastian au recomandat editurii acest roman*. O strategie de marketing – am spune azi, menită să sprijine o debutantă. Dar care a iscat multă vâlvă, la vremea respectivă.

*

Oricine a auzit de *Pânza de păianjen*, primul roman al Cellei Serghi. Și de povestea ei de dragoste cu scriitorul Camil Petrescu. Ca și cum Cella Serghi ar fi scris o *singură* carte. Și ar fi avut o *singură* mare iubire.

---

* Capitol realizat de coordonatorul colecției.

¹ Interviul cu Cella Serghi realizat de Carmen Dumitrescu în 1984, în cadrul emisiunii „Fotograme din realitate”.

<https://www.youtube.com/watch?v=JI0y77KGfoI>

*

Cella Serghi (pe numele ei adevărat Cella Marcoff) s-a născut la Constanța, în 1907. Aici face clasele primare și tot de aici pleacă în refugiu, în timpul Primului Război Mondial. Se stabilește întâi la Brăila, apoi la București, dar nostalgia după locul natal o va urmări în permanență și se va regăsi în scrierile sale.

După absolvirea liceului (în 1927), se înscrie la Facultatea de Drept. Pe Camil Petrescu atunci îl întâlnește, la foarte scurtă vreme după ce își ia bacalaureatul: „Într-o vară, mă găseam la ștrandul Kiseleff, care atunci tocmai se deschisese. Astăzi, ștrandul Tineretului. Eram într-o cabină de sus. Mi-am scuturat o sandală de nisip, fără să-mi dau seama că aş putea deranja pe cineva dedesubt. M-am uitat să văd cine suferise de pe urma acestei mici neglijențe și am văzut niște ochi albaștri care mă priveau. Era un bărbat abia trecut de treizeci de ani, însoțit de o recentă cunoștință a mea, regizorul A. Finți. *Să ți-l prezint pe scriitorul Camil Petrescu, mi-a zis...*”

Cella Serghi debutează în 1934 cu niște reportaje care au succes. Dar, fiindcă îndeletnicirea de reporter practică timp de un an o solicită foarte mult, o abandonează. Între 1933 și 1937 lucrează la primul roman, pe care îl publică în 1938.

Pe lângă rolul covârșitor pe care Camil Petrescu îl are în scrierea acestei cărți, e de amintit și susținerea din partea lui Liviu Rebreanu. După ce îi citește manuscrisul, el este primul care o încredințează pe Cella Serghi că este o scriitoare. Dar o sfătuiește să nu publice cartea imediat, ci să recitească paginile, după un timp. Să le revizuiască și abia apoi să definitiveze romanul.

O tăcere literară de 12 ani se lasă după ce apare *Pânza de păianjen*. În tot acest timp, scriitoarea îmbrățișează cu multă

---

¹ Boris Buzilă, *Cella Serghi și Pânza de păianjen*, în „Magazin”, Anul XV, nr. 725, august 1971.

convingere ideologia comunistă și acest lucru se va vedea în cărțile sale. Astfel că, în 1950, îi apare romanul *Cad zidurile*, rescris ulterior și republicat cu titlul *Cartea Mironei* (1965) și *Mirona* (1972), despre care va mărturisi că îi este cea mai dragă carte¹...

Din seria scrierilor realist-socialiste mai fac parte: *Cântecul uzinei* (1950), *S-a dumirit Moș Ilie* (1950), nuvela *Surorile* (1951), *Cantemiriștii* (1954).

În 1958 publică *Fetele lui Barotă*, roman reeditat în 1974 cu titlul *Iubiri paralele*. În anii următori îi apar *Gențiane* (roman, 1970); *Pe firul de păianjen al memoriei* (memorialistică, 1977); *În căutarea somnului uriaș* (povestire pentru copii, 1980); *Această dulce povară, tinerețea* (roman, 1983). Totodată, Cella Serghi traduce din literatura franceză. Iar în diferite interviuri acordate spre sfârșitul vieții mărturisește că lucrează la romanul *Post-Scriptum* (sau *Singurătate în doi*). Moare în 1992, iar cartea anunțată nu va apărea niciodată.

---

¹ „Vă spuneam că cea mai dragă carte a mea este *Mirona*, poate tocmai pentru că am muncit cel mai mult la ea. Dorința mea a fost totdeauna să scriu lucruri viabile, nu legate de o anume conjunctură. Am scris-o mai întâi sub titlul *Cad zidurile* și am revenit mereu la ea, fiindcă voiam să depășească efemerul, politicul și să devină o adevărată operă de artă durabilă. La fiecare nouă ediție a acestui roman (au apărut, cred, șase ediții), l-am rescris cu același efort ca prima dată. Timpul trecea, vremurile se mai schimbau, aveai mai multă libertate să spui anumite lucruri, iar eu eliminam, de fiecare dată, balastul politic și lăsam doar ceea ce era foarte bun. Iată, și romanul *Gențiane* a apărut recent, într-o nouă ediție, definitivă... M-a preocupat ideea de a-mi rotunji scrierile, de a le apropia de perfecțiune. Abia după tipărirea lor observam imperfecțiunile și voiam ca ele să fie cât mai puține. Am avut, de altfel, șansa unei vieți lungi, în care m-am putut ocupa de această permanentă cizelare...” („*Mirona, cea mai dragă carte*”, interviu cu Ilie Rad, www.jurnalul.ro, 6 iulie 2009.)